

Opetushallitus julkaisi päivitetyn
varhaiskasvatussuunnitelman
perusteet 18.12.2025, ja ne
otetaan käyttöön kaikissa
varhaiskasvatusyksiköissä
1.1.2026

Perusteet ohjaavat aiempaa
vahvemmin paikallista
pedagogista suunnittelua

Varhaiskasvatuslain keskeiset
muutokset (1.1.2026)

MÄNTYHARJU.
Varhaiskasvatus

Keskeiset muutokset ja painopisteet uusissa perusteissa

- Päivityksen tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen pedagogista yhdenvertaisuutta ja vähentää hallinnollista kuormaa. Keskeiset painopisteet ovat:
 - **Paikallisen vasun velvoitteen poistuminen:** Kunnat voivat päättää omasta paikallisesta suunnittelustaan perusteiden pohjalta, mutta erillistä vasua ei tarvitse laatia.
 - **Laadun ja tasa-arvon vahvistaminen:** Uudistus tukee yhdenmukaista varhaiskasvatuksen laatua koko maassa ja vähentää hallinnollista työtä.
 - **Lapsen ja huoltajien osallisuuden korostaminen:** Lasten ja vanhempien äänen kuulemista ja osallistumista vahvistetaan kaikissa prosesseissa.
 - **Lapsen tuen selkeyttäminen:** Lapsen tuen toteuttamista ja lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaa on tarkennettu.
 - **Terminologiset ja sisällölliset tarkennukset:** Perusteasiakirjan kaikkien lukujen käsitteitä ja sisältöjä on täsmennetty vastaamaan lakimuutoksia.
 - **Vastuullisen järjestäjän roolin vahvistuminen:** Muutos siirtää suunnittelun painopistettä paikalliselle tasolle ja antaa kunnille aiempaa enemmän joustavuutta.

+ ◦ • Varhaiskasvatustlain siirtymäsäännös 2030

Vuodesta 2030 alkaen päiväkodin kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivista henkilöistä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Mitä eroa on (vanhan
lain mukaisella)
lastentarhanopettajalla
ja (uudella)
varhaiskasvatuksen
opettajalla?

- Lastentarhanopettajat ovat voineet olla koulutukseltaan joko opistotason lastentarhanopettajia, kasvatustieteen kandidaatteja tai sosionomeja (AMK). He ovat myös voineet suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon tämän lisäksi.
- Jatkossa varhaiskasvatuksen opettajat ovat suorittaneet vähintään kasvatustieteen kandidatin tutkinnon, johon sisältyy tai jota on täydennetty varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavilla opinnoilla.
- **Kaikki lain voimaan tullessa** lastentarhanopettajan kelpoisuuden omaavat ovat kelpoisia toimimaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtävissä **työuransa loppuun**. He ovat myös kelpoisia toimimaan varhaiskasvatuksen sosionomeina. Lain voimaantulosta alkaen sosionomin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on oma tehtävänimike, varhaiskasvatuksen sosionomi.

Varhaiskasvatustlain (540/2018) siirtymäsäännösten mukaan kelpoisuus säilyy seuraavissa tapauksissa:

- **Ennen lain voimaantuloa (1.9.2018):** Jos henkilö on ollut kelpoinen lastentarhanopettajan tehtävään ennen uuden lain voimaantuloa 1.9.2018, hän säilyttää kelpoisuutensa varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään myös vuoden 2030 jälkeen.
- **Opiskelijat:** Henkilöt, jotka on hyväksytty suorittamaan sosionomitutkintoa (johon sisältyy varhaiskasvatuksen opinnot) viimeistään 31.8.2019 ja jotka ovat valmistuneet viimeistään 31.7.2023, ovat kelpoisia toimimaan varhaiskasvatuksen opettajina.
- **Työpaikan vaihto:** Tällaisen siirtymäsäännöksen nojalla kelpoinen henkilö voi vaihtaa työpaikkaa ja tulla valituksi varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään myös vuoden 2030 jälkeen.

Säilyvätkö lastenhoitajien kelpoisuudet?

- Kyllä, mikäli he ovat varhaiskasvatuslain siirtymäsäännöksen (75 §) mukaisesti lain voimaan tullessa tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa olleet kelpoisina virka- tai työsuhteessa varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtävissä.
- Kelpoisuus varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin on myös henkilöillä, jotka enintään 5 vuotta ennen tämän lain voimaantuloa (1.9.2018) ovat suorittaneet vaadittavat opinnot tai ovat lain voimaan tullessa aloittaneet vaadittavat toisen asteen opinnot ja opinnot on suoritettu 31.12.2021 mennessä.
- Varhaiskasvatusasetuksen (huom. asetusmuutos 1177/2018) 3 §:n nojalla kelpoisuuden tuovat seuraavat tutkinnot, vaikka henkilö ei kuuluisikaan siirtymäsäännöksen piiriin: lastenhoitajan tutkinto, päivähoitajan tutkinto, viittomakielisen ohjauksen perustutkinto, lapsi- ja perhetyön perustutkinto sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, joka on suoritettu ennen 1.8.2018 voimaan tulleiden opintojen perusteiden mukaisesti lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelmassa.

VARHAISKASVATUKSEN LUONTOKASVATUS

Mäntyharjun kunta

TAUSTAA KÄSIKIRJAN SYNTYYN

- Pilottiryhmä keväällä 2025 "Pikku-Varpu Kansa" (alle 3-vuotiaat)
- Henkilökunnalle tehty kysely parhaista lapsuuden luontokokemuksista
- Aiempi työkokemus luontopainotteisesta päiväkodista herätti innostuksen luoda Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatukseen oma luontokasvatuksen käsikirja
- Syntyyn vaikutti Suomen neljä vuodenaikaa, jotka tarjoavat hienon mahdollisuuden tarjota lapsille monipuolista ja innostavaa toimintaa luonnossa
- Tavoitteena yhdenvertaiset luontokokemukset eri ikäisille kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä

HUOLTAJIEN PALAUTTEET PILOTTITOIMINNASTA

- "Lapsemme alkoi kävellä paljon enemmän yksin, ilman rattaita ja pitkiä matkoja"
- "Lapsemme kertoi meille aina, mitä hän teki päiväkodin jälkeen"
- "Koen, että lapseeni ei olisi purrut näin syvästi into luontoon ja oppiin luonnosta, mikäli hän ei olisi saanut olla osa luontoryhmää. Lapseni motoriiikka, sinnikkyys ja kehonhallinta ovat vahvistuneet luontoryhmän myötä"

- "Hän on aivan "metsäläinen", tietää paljon ja opettaa jopa äidille asioita luonnosta"
- "Luonto on vahvistanut lapseni luontaista taipumusta asioiden ja ilmiöiden ihmettelyyn"
- "Lapsestamme on kyllä tullut ulkoilmaihminen"
- "Lapseni herkkyyskausi oli juuri oikea luontoryhmälle"

- "Ihanaa, kun lähiympäristöä on päästy kunnolla hyödyntämään"
- "Päätöksenteossa olisi hyvä muistaa, että meillä on upea päiväkotiammattitaitoisin ohjaajin ja uudehkoine tiloineen. Nämä olivat meidän perheelle selkeä veto- ja nykyisin pitovoimatekijä"

MIKSI?

- Tarkoituksena on ohjata ja tukea kasvattajia toteuttamaan luontokasvatusta suunnitellusti ja pitkäjänteisesti ottaen huomioon eri vuodenaajat ja oppimisen alueet
- Käsikirjan tavoitteena on innostaa henkilöstöä luomaan uusia ideoita ja käyttämään mielikuvitusta yhdessä lasten kanssa
- Käsikirja toimii samalla:
 - Suunnittelun tukena
 - Toiminnan dokumentointina
 - Luontosuhteen kehittymisen arviointityökaluna

ARVIOINNISSA HUOMIOITAVAA

- Oppiminen ympäristössä
- Oppiminen ympäristöstä
- Toimiminen ympäristön puolesta

- Luontosuhteen vahvistaminen
- Kestävän elämäntavan rakentaminen

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT?

- Varhaiskasvatuksen luontotoiminta voisi olla yksi vahva kriteeri Unicefin lapsiystävällinen kunta -malliin
 - "Investointi lasten hyvään elämään on paitsi oikein myös viisasta. Se varmistaa koko kunnan kestävän tulevaisuuden."
- Luonto ja liikkuminen on Mäntyharjun kunnassa vahvuus
- Monitoimijuus, yhteistyö ja yhteisöllisyys
- Käsikirja on malli eri toimijoille muokattavaksi omaa neljän vuodenajan suunnitelmallista toimintaa (koulut, nuorisotoimi, kolmas sektori)
- Miten kunta voisi tukea lasten ja perheiden luontosuhteen ja -kokemusten rakentumisessa tulevaisuudessa?

KIITOS

MÄNTYHARJU.
Varhaiskasvatus